

04070, Київ, вул. Борисоглібська, буд. 3, 2-й поверх.
тел: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, веб-сайт: www.unba.org.ua

2nd floor, 3 Borysoglibska str., Kyiv 04070, Ukraine
phone: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, web-site: www.unba.org.ua

Рада адвокатів
Одеської області
м. Одеса, 65026
вул. Жуковського, 14

19.10.2020.

Голові
Ради адвокатів Одеської області
Бронзу Й.Л.
вул. Жуковського, 14,
приміщення 202, м. Одеса, 65000
e-mail: y.bronz@mail.unba.org.ua

Шановний Йосипе Львовичу!

Направляємо на Вашу адресу копію рішення Ради адвокатів України № 65 від 18 вересня 2020 року «Про скасування рішення Ради адвокатів Одеської області від 15 квітня 2020 року «Про виділення коштів для надання адвокатам одноразової безповоротної неоподатковуваної матеріальної допомоги для подолання наслідків пандемії COVID-19»» до відома.

Додаток: на 3 арк.

З повагою
Керівник Секретаріату
Національної асоціації адвокатів України
(Секретаріату Ради адвокатів України)

В.В. Красник

РІШЕННЯ № 65

Про скасування рішення Ради адвокатів Одеської області від 15 квітня 2020 року «Про виділення коштів для надання адвокатам одноразової безповоротної неоподатковуваної матеріальної допомоги для подолання наслідків пандемії COVID-19»

«18» вересня 2020 року

м. Київ

Рада адвокатів України, розглянувши скаргу адвоката Ключко С.І. від 28 квітня 2020 року щодо скасування рішення Ради адвокатів Одеської області від 15 квітня 2020 року про виділення коштів для надання адвокатам одноразової безповоротної неоподатковуваної матеріальної допомоги для подолання наслідків пандемії COVID-19, встановила наступне.

15 квітня 2020 року Радою адвокатів Одеської області було прийнято рішення «Про виділення коштів для надання адвокатам одноразової безповоротної неоподатковуваної матеріальної допомоги для подолання наслідків пандемії COVID-19» (надалі – Рішення), про що було повідомлено 16 квітня 2020 року на офіційному сайті Ради адвокатів Одеської області за посиланням: <http://unba.odessa.ua/shanovni-advokaty-rada-advokativ-odeskoyi-oblasti-15-04-2020-roku-na-svovemu-zasidanni-pryinyala-rishennya-pro-nadannya-advokatam-diyalnist-vakyh-ne-zupynena-na-den-pryinyattya-rishennya-odnorazovoyi/>.

Так, згідно пункту 1 Рішення вирішено виділити кошти для надання адвокатам, адреса робочого місця яких знаходиться на території міста Одеси та Одеської області, відомості про яких включено до Єдиного реєстру адвокатів України, та діяльність яких не зупинена на момент прийняття цього рішення, одноразову безповоротну неоподатковувану матеріальну допомогу для подолання наслідків пандемії COVID-19 у розмірі 1000 (одна тисяча) гривень 00 коп. за їх обґрунтованими заявами, поданими до Ради адвокатів Одеської області. У пункті 2 Рішення зазначено, що джерелом фінансування допомоги було визначено кошти, визначені у пункті 5 витратної частини Кошторису надходження та витрат коштів Ради адвокатів Одеської області на 2020 рік, затвердженого рішенням конференції адвокатів Одеської області від 14 березня 2020 року. У пункті 5 цього Кошторису до витрат віднесено соціальні витрати (надання матеріальної допомоги адвокатам, допомога адвокатам-пенсіонерам, допомога на покриття ритуальних послуг адвокатам та членам їх сімей), а також спонсорська допомога.

У скарзі адвоката Клочко С.І. зазначено, що вищезазначене рішення Ради адвокатів Одеської області від 15 квітня 2020 року може мати негативні наслідки, оскільки воно не узгоджується з чинним податковим законодавством, яке регулює діяльність неприбуткових організацій. При цьому, автор скарги зазначає, що Раду адвокатів Одеської області та Національну асоціацію адвокатів України внесено до реєстру неприбуткових організацій.

Розпорядженням Голови Ради адвокатів України № 68 від 30 квітня 2020 року було створено Робочу групу по вивченню питань, порушених у скарзі адвоката Клочко С.І. від 28 квітня 2020 року (надалі – Робоча група), якій доручено вивчити питання, порушені у зазначеній скарзі, скласти висновок та подати його на розгляд Ради адвокатів України для прийняття відповідних рішень.

Рада адвокатів України, з огляду на надані висновки Робочої групи зазначає, що відповідно до положень Податкового кодексу України, а саме пункту 133.4.1. неприбутковим підприємством, установою та організацією для цілей оподаткування податком на прибуток підприємств є підприємство, установа та організація (далі - неприбуткова організація), що одночасно відповідає таким вимогам:

- утворена та зареєстрована в порядку, визначеному законом, що регулює діяльність відповідної неприбуткової організації;
- установчі документи якої (або установчі документи організації вищого рівня, на підставі яких діє неприбуткова організація відповідно до закону) містять заборону розподілу отриманих доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників у розумінні Цивільного кодексу України), членів такої організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб. Для цілей цього абзацу не вважається розподілом отриманих доходів (прибутків) фінансування видатків, визначених підпунктом 133.4.2 цього пункту;
- установчі документи якої (або установчі документи організації вищого рівня, на підставі яких діє неприбуткова організація відповідно до закону) передбачають передачу активів одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду, іншим юридичним особам, що здійснюють недержавне пенсійне забезпечення відповідно до закону (для недержавних пенсійних фондів), або зарахування до доходу бюджету у разі припинення юридичної особи (у результаті її ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення). Положення цього абзацу не поширюється на об'єднання та асоціації об'єднань співвласників багатоквартирних будинків;
- внесена контролюючим органом до Реєстру неприбуткових установ та організацій.

Згідно з пункту 133.4.2. Податкового кодексу України доходи (прибутки) неприбуткової організації використовуються виключно для фінансування видатків на утримання такої неприбуткової організації, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених її установчими документами.

Пунктом 133.4.3. Податкового кодексу України визначено, що у разі недотримання неприбутковою організацією вимог, визначених цим пунктом така неприбуткова організація зобов'язана подати у строк, визначений для місячного податкового (звітного) періоду, звіт про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації за період з початку року (або з початку визнання організації неприбутковою в установленому порядку, якщо таке визнання відбулося пізніше) по останній день місяця, в якому вчинено таке порушення, та зазначити і сплатити суму самостійно нарахованого податкового зобов'язання з податку на прибуток. Податкове зобов'язання розраховується виходячи із суми операції (операцій) нецільового використання активів. Така неприбуткова організація виключається контролюючим органом з Реєстру неприбуткових установ та організацій та вважається платником податку на прибуток для цілей оподаткування з першого дня місяця, наступного за місяцем, у якому вчинено таке порушення.

Рада адвокатів України звертає увагу, що відповідно до Положення про Раду адвокатів Одеської області, затвердженого рішенням Ради адвокатів України № 268 від 15 грудня 2017 року (надалі - Положення), Рада адвокатів Одеської області є неприбутковою професійною організацією, засновником якої є Національна асоціація адвокатів України. Рада адвокатів Одеської області створена і діє у системі органів НААУ як регіональна форма адвокатського самоврядування. НААУ, відповідно, є організацією вищого рівня, на підставі установчих документів якої була створена та діє Рада адвокатів Одеської області. Ієрархія органів адвокатського самоврядування має велике значення для розуміння масштабів співвідношення формулювання та реалізації їх цілей та завдань, а також для застосування положень п. 133.4.1 Податкового кодексу України.

Статутом Національної асоціації адвокатів України, а саме пунктом 2.1. статті 2 визначено, що основною метою НААУ є зокрема «захист прав та законних інтересів адвокатів, задоволення їх професійних, суспільних, соціальних, культурних та інших інтересів». НААУ забезпечує належний захист українських адвокатів у досить багатьох сферах їх життя. Також, пунктом 11.5 Статуту встановлено, що Рада адвокатів України сприяє забезпеченню гарантій адвокатської діяльності, захисту професійних і соціальних прав адвокатів.

Стаття 3 Конституції України визначає, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. З огляду на вищевикладене, до поняття соціальні інтереси людини відносяться її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека.

Пунктом 3.1.10 Положення Ради адвокатів Одеської області визначено, що до основних завдань Ради адвокатів Одеської області віднесено сприяння забезпеченню гарантій адвокатської діяльності, захисту професійних і соціальних прав адвокатів.

У своїх висновках Робоча група зазначила, що порівнявши обсяги завдань для реалізації головних цілей створення та функціонування органів адвокатського самоврядування, можна зробити висновок, що повноваження Ради адвокатів Одеської області, визначені її установчим документом, є значно вужчими, так як охоплюють лише захист професійних та соціальних прав адвокатів, у той час як повноваження НААУ включають захист прав та законних інтересів адвокатів, задоволення їх професійних, суспільних, соціальних, культурних та інших інтересів.

Також, Робочою групою при детальному вивченні документів, отриманих від Ради адвокатів Одеської області, зокрема і Додатку 1 до Рішення, було виявлено та проаналізовано розуміння Ради адвокатів Одеської області поняття «соціальна підтримка (допомога)». Зокрема, Рада адвокатів Одеської області у цьому Додатку обґрунтувала необхідність виплат одноразової безповоротної неоподаткованої матеріальної допомоги і зазначила, що це здійснювалося: «з метою надання соціальної підтримки (допомоги) у ситуації карантину адвокатам, які перебувають у скрутному матеріальному становищі через необхідність купівлі ліків для підтримки життя та здоров'я/здійснюють догляд за непрацездатним членом сім'ї/мають інвалідність/досягли пенсійного віку/перебувають у відпустці по догляду за дитиною/мають на утриманні неповнолітніх дітей/мають іншу поважну причину». Таким чином, використовуючи вищезазначене формулювання, Рада адвокатів Одеської області конкретизувала, що саме, на її погляд, відноситься до поняття «захист соціальних прав».

Рада адвокатів України, з огляду на висновки Робочої групи зазначає, що законодавством України досі не визначено чіткого переліку соціальних прав людини, тож існує ризик негативного для неприбуткової організації, якою є Рада адвокатів Одеської області, трактування відповідними державними органами здійснення таких виплат з усіма відповідними наслідками. При цьому, охоплення такого широкого спектру прав адвокатів не відноситься до звичної, визначеної установчим документом, діяльності Ради адвокатів Одеської області.

Рада адвокатів України наголошує, що кожне рішення органу адвокатського самоврядування має бути прийнято лише після попередньої податкової експертизи та розуміння які податкові наслідки настануть у випадку прийняття/неприйняття такого рішення, та не може ставити під сумнів неприбутковий статус органів адвокатського самоврядування.

З огляду на вищевикладене, Рада адвокатів України, заслухавши пропозиції Заступника Голови Ради адвокатів України Гвоздія В.А., членів Ради адвокатів України Комарницьку О.О., Осіку С.В., Лазарчук Г.В., та зауваження члена Ради адвокатів України Головченко О.О. та члена Ради адвокатів Одеської області Джабурії О.О., а також враховуючи доповнення

інших членів Ради адвокатів України, керуючись статтями 55, 57 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Розділом II Положення про Раду адвокатів України, Регламентом Ради адвокатів України, **вирішила:**

1. Скасувати рішення Ради адвокатів Одеської області від 15 квітня 2020 року «Про виділення коштів для надання адвокатам одноразової безповоротної неоподатковуваної матеріальної допомоги для подолання наслідків пандемії COVID-19».
2. Заборонити здійснювати радам адвокатів регіонів такі витрати, оскільки вони можуть трактуватися відповідними державними органами як розподіл отриманих доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників) організації, що може поставити під загрозу перебування Національної асоціації адвокатів України та регіональних рад адвокатів у Реєстрі неприбуткових установ та організацій.
3. Рекомендувати радам адвокатів регіонів здійснювати благодійну діяльність шляхом донесення до адвокатів, які здійснюють діяльність у відповідних регіонах, інформації про існування та оперативну роботу ВБО «Благодійний фонд допомоги адвокатам», основною метою створення якого було саме захист за забезпечення соціальних та суспільних прав адвокатів.
4. Секретарю Ради адвокатів України про прийняте рішення повідомити заявника, Раду адвокатів Одеської області, ради адвокатів регіонів та офіційному веб-сайті Національної асоціації адвокатів України.

Голова Ради адвокатів України

Л.П. Ізовітова

Секретар Ради адвокатів України

І.В. Колесников